יַעֲשֶׂה (טז) [ז]בְּיִשּׁוּב, (יז) מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, [ח]אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא (ז) (יח) בַּמִּדְבָּר. וְהַהוֹלֵךְ *)מִמָּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂים לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין, (יט) לֹא יַעֲשֶׂה, וְנוֹתְנִים עָלָיו חֲמֵרֵי מָקוֹם (מ) שֶׁיָּצָא מִשָּׁם (כ) * וְחֲמֵרֵי מָקוֹם (ט) שֶׁהָלַךְ לְשָׁם, (כא) וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא (י) יִתְרָאֶה בִּפְנֵיהֶם שֶׁהוּא בָּטֵל, מִפְּנֵי אִסּוּר לְעוֹלָם אַל יְשַׁנֶּה אָדָם מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. (כב) וְכֵן מִי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ, נוֹהֵג כְּאַנְשֵׁי מְקוֹמוֹ בֵּין לְהָקֵל בֵּין לְהַחְמִיר, (כג) וְהוּא שֶׁלֹּא (יא) יִתְרָאֶה בִּפְנֵי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בּוֹ, (כד) מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת: ה [ט]אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, (כה) לֹא יַתְחִיל בִּתְחִלַּת מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לְגָמְרָהּ קֹדֶם [י]חֲצוֹת, [כ]אֶלָּא שְׁלֹשָׁה אַמָּנִיּוֹת

מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, אַל יִתְרָאֶה וְכוּ׳: (יא) **יִתְרָאֶה.** מִשְׁמַע דִּכְלָלָא הוּא לְכָל מִידֵי, דַּאֲכִילָה וּשְׁאָר

מָקוֹם נָהֲגוּ אִסּוּר בְּדָבָר הַפּאנְצִי״ן, וְנִתְגָּרְשׁוּ אוֹתוֹ הַקָּהָל, וּבָאוּ בְּנֵי אָדָם אֲחֵרִים וְנִתְיַשְּׁבוּ שָׁם שֶׁמִּנְהָגָם לָאֲכל הַפּאנְצִי״ן בְּמִדְינָתָם, אֵין מַחֲיָבִים לִנְהֹג כְּחֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם, כֵּיוָן שֶׁנִּתְבַּטֵּל הַקָּהָל נִתְבַּטֵּל מִנְהָגָם וְנִסְתַּלֵּק מֵעֲשָׂה רִאשׁוֹן, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם סוֹף סִימָן תצ״ג: (ז) **בְּמִדְבָּר.** כְּשֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר. וְאִם הוּא עֲדַיִן חוֹרֵשׁ לְחַתּוּם הָעִיר, אֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר שָׁרִי. רַ״ן (יז: ד״ה ורבה), מֻגָּן אַבְרָהָם (סק״ח): (מ) **שֶׁיָּצָא.** כְּשֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר. אֲבָל אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, נוֹהֵג אֲפִלּוּ כְּבַעֲלֵי מְקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם. ש״ס (חולין יח:). עַיֵּן בְּחֹק יַעֲקֹב (סק״ט) וְיַד אַהֲרֹן (הגה״ט): (ט) **שֶׁהָלַךְ.** אַף עַל פִּי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת: (י) **יִתְרָאֶה.** פֵּרוּשׁ כְּשֶׁנּוֹהֵג חֲמֵרֵי מְקוֹם שֶׁיָּצָא

דְּבָרִים מַתְרִין בְּצִנְעָה, חוּץ מִמְּלָאכָה דְּאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּצִנְעָה לָכֵן לֹא שָׁרֵי אֶלָּא בַּמִּדְבָּר. וּמִשָּׁמַע בְּרַ״ן (יז: ד״ה ורבה) דְּאִם בָּאוּ וּמְצָאוּהוּ אוֹכֵל, צָרִיךְ לְכַסּוֹת בְּפָנֵיהֶם הַמַּאֲכָל, אֲבָל בִּפְנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁזֶּה תְּלוּי בַּמִּנְהָג אֵינוֹ צָרִיךְ לְכַסּוֹתוֹ, וְעַיֵּן בְּסִימָן תצ״ו (ס״ג), [וְכִיוֹצֵא דָּעֵה סוֹף סִימָן (פ״ג) [פ״ב] (ס״ד) וּתְשׁוּבוֹת רַשְׁבָּ״א (ח״א סי׳ שלו) - וּמַהֲרַ״ל חֲבִיב ז״ל (סי׳ קכא), וּבַמַּהֲרַ״ל (הל׳ איסור והיתר) כָּתַב, הוֹאִיל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ, דְּאִי אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, אֲפִלּוּ בַּמִּדְבָּר אָסוּר: (טז) **בְּיִשּׁוּב.** שֶׁל (יז) יִשְׂרָאֵל. וְכָל שֶׁבָּא לְתוֹךְ תְּחוּמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם מִקְרֵי בָּא בַּיִּשּׁוּב: (יז) **מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת.** וַאֲפִלּוּ בְּצִנְעָא, דְּמְלָאכָה אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כָּל כָּךְ בְּצִנְעָא שֶׁלֹּא יִתְוַדַּע: (יח) **בַּמִּדְבָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּשְׁדֵה הָעִיר חוּץ לַתְּחוּם שֶׁאֵין אֲנָשִׁי הַיִּשּׁוּב מְצוּיִין שָׁם, כֵּיוָן שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לַמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁמִּקְּלִין שָׁם: (יט) **לֹא יַעֲשֶׂה.** זֶה מֵירֵי גַּם כֵּן בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ, וְעַל כֵּן לֹא נִפְקַע מִמֶּנּוּ חֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם. אֲבָל בְּדַעְתּוֹ לְהִשְׁתַּקֵּעַ כָּאן לְעוֹלָם, אֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר כְּמִנְהָג מְקוֹמוֹ שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, וְיָכוֹל לְהִתְנַהֵג כְּקֻלֵּי הַמָּקוֹם שֶׁיּוֹשֵׁב בֵּינֵיהֶם עַכְשָׁו, וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח מִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר לְקַמָּן סִימָן תקע״ד (ס״א): (כ) **וַחֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם.** וְאַף עַל פִּי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, וְכַנִּ״ל בְּרֵישׁ הַסָּעִיף: (כא) **וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא יִתְרָאֶה וְכוּ׳.** קַאֵי אַהֵיכִי דְּנוֹתְנִין עָלָיו חֲמֵרֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, לֹא יִתְרָאֶה וְכוּ׳. וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא יָרָאֶה הַכַּר לְפָנֵיהֶם שֶׁהוּא בָּטֵל מֵחֲמַת אִסּוּר לֹא יִהְיֶה שׁוּם מַחֲלֹקֶת, דְּמִיסַּר אָמְרִי מְלָאכָה הוּא דְּלֵית לֵיהּ [גְּמָרָא (נא:)]: (כב) **וְכֵן וְכוּ׳.** הַלָּשׁוֹן מֻגְמָּגְם מְאֹד, דְּהָא כָּל הַסָּעִיף קַאֵי בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ (ס״ק טו, יט). וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּקִצּוּר לְשׁוֹן יֵשׁ כָּאן וְחָסֵר תֵּבַת ׳כָּל׳, וְהַכַּוָּנָה דְּלָאו דַּוְקָא מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין מְלָאכָה לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין, דְּהוּא הַדִּין בְּכָל מִנְהָג שֶׁבְּמָקוֹם זֶה נוֹהֲגִין כֵּן וּבְמָקוֹם אַחֵר נוֹהֲגִין בְּאֹפֶן אַחֵר: (כג) **וְהוּא שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה וְכוּ׳.** כּוֹלֵל בָּזֶה שְׁנֵי גְּוָנִי: א) הֵיכִי דְּמִנְהַג מְקוֹמוֹ לְהָקֵל, וּמֵקֵל, צָרִיךְ לְזַהֵר עַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה בִּפְנֵי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם דָּבָר זֶה, וְכַנִּ״ל בְּרֵישׁ הַסָּעִיף. אֶלָּא דְּבָזֶה לֹא הִצְרִיךְ לָצֵאת בַּמִּדְבָּר כְּמוֹ בָּרִישָׁא לְעִנְיַן מְלָאכָה, דְּשָׁאנֵי מְלָאכָה דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִתְוַדַּע לְאַנְשֵׁי הַמָּקוֹם כְּשֶׁיַּעֲשֶׂה בָּעִיר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשָׁאַרֵי מִנְהָגִים לֹא יִתְוַדַּע כְּשֶׁיַּעֲשֶׂה בְּצִנְעָא, וְעַל כֵּן לֹא הֶחְמִיר עָלָיו רַק שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה בִּפְנֵי וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בְּפַרְהֶסְיָא. ב) הֵיכִי דְּמִנְהַג מְקוֹמוֹ לְהַחְמִיר, וּמַחְמִיר, צָרִיךְ לִזָּהֵר גַּם כֵּן שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה בִּפְנֵיהֶם שֶׁהוּא מַחְמִיר, וְכַנִּ״ל לְעִנְיַן מְלָאכָה. אָמְנָם הֵיכִי (יח) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא יַרְגִּישׁוּ בּוֹ שֶׁהוּא מְשַׁנֶּה מִמִּנְהָגָם, יֵשׁ לוֹ לִנְהֹג לְקֻלָּא כְּמוֹתָם אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ שֶׁמַּחְמִירִים, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. וְדַוְקָא אִם הַדָּבָר הַזֶּה אֵינוֹ אִסּוּר מֵעִקַּר הַדִּין אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לָאֱסוֹר, אֲבָל דָּבָר שֶׁהוּא אִסּוּר מִצַּד הַדִּין, (יט) אֲפִלּוּ אִסּוּר דְּרַבָּנָן, חַס וְחָלִילָה לַעֲבֹר מִפְּנֵי חֲשַׁשׁ אֵיבָה וּמַחֲלֹקֶת, וּמוּטָב לִסְבֹּל עַל עַצְמוֹ קְטָטוֹת וְלֹא לַעֲבֹר עַל דִּבְרֵי סוֹפְרִים, שֶׁהָעוֹבֵר עַל דִּבְרֵי סוֹפְרִים חַיָּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם: (כד) **מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת.** כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, דְּאִם מִנְהַג אַנְשֵׁי מְקוֹמוֹ לְהָקֵל וְעָשָׂה כְּמִנְהָגוֹ בִּצְנָעָא, וּמְצָאוּהוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בּוֹ עַכְשָׁו, צָרִיךְ לְהַסְפִּיק מִמִּנְהָגוֹ שֶׁלֹּא יַכִּירוּ בּוֹ, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. אֲבָל אִם מְצָאוֹ תַּלְמִיד חָכָם אֵין צָרִיךְ לְהַסְפִּיק, דְּתַלְמִיד חָכָם יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה תְּלוּי בַּמִּנְהָג, וְאֵין כָּאן מַחֲלֹקֶת. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה כְּמִנְהָגוֹ אֲפִלּוּ בִּפְנֵי תַּלְמִיד חָכָם: ה (כה) **לֹא יַתְחִיל וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (כ) אֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לַעֲשׂוֹתָם לְצָרְכּוֹ הַמּוּעָד. וְהָא דְּהַזְכִּיר לְעֵיל דְּבָמָקוֹם

בְּאוּר הַלָּכָה

כֵּן דַּעַת הַחֹק יַעֲקֹב (סק״ט) וְהַגְּרַ״א שֶׁהָרַמְבַּ״ם יֵשׁ לוֹ שִׁיטָה אַחֶרֶת בָּזֶה, דְּלִדְיֵדֵיהּ הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין וְאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, אֲפִלּוּ הָכִי בְּמִדְבָּר מֵהֵר, דְּלִדְיֵדֵיהּ אָסוּר בָּזֶה, וּבְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר לְדִיֵדֵיהּ מֵהֵר אֲפִלּוּ בְּיִשּׁוּב כֹּל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּצִנְעָא, וּלְדִידֵיהּ אָסוּר אִם לֹא בְּמִדְבָּר דְּהֵיינוּ חוּץ לִתְחוּם הָעִיר. וְכֵן בְּהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין וְאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, אָסוּר לְדִידֵיהּ, דְּצָרִיךְ לִנְהֹג כְּחֲמֵרֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, וּלְדִידֵיהּ מֵהֵר בָּזֶה. וּמִכָּל מָקוֹם לְדִידָנָא כְּתַב הַשַּׁ״ךְ שָׁם וְכֵן הַחֹק יַעֲקֹב וְכֵן רָאִיתִי בְּעוֹד אֲזָנָה אַחֲרוֹנִים, דְּנָקִיטִי כְּהַתּוֹסָפוֹת וְהָרֹא״ש וּכְמוֹ שֶׁפָּתַם הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תצ״ו (ס״ג) וּבְסִימָן תקע״ד (ס״א) וּבְיוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן רי״ד (ס״ב), וְלִקְדֹּחַ הִסְבַּרְתִּי דִּבְרֵי הַסָּעִיף כְּפֵרוּשׁ הַמֻּגָּן אַבְרָהָם, פּאנְצִי״ן, עַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק יב) שֶׁדָּחָה רְאָיָתוֹ שָׁלּוּ, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר כְּפֵרוּשׁ הַמֻּגָּן אַבְרָהָם, סי׳ ד) דִּבְנֵי גֶּרְמַיְז״א צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי מֶגֶנְצ״א בִּדְבָרִים שֶׁנָּהֲגוּ לְהַקֵּל,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יז) מֻגָּן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסִימָן תצ״ו (סק״ה): (יח) **זֶה יִצְיַר רַק בִּשְׁאֲרֵי מְנְהָגִים, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן מְלָאכָה, דְּשָׁם יֹאמְרוּ מְלָאכָה הוּא דְּלֵית לֵיהּ דְּכָמָה בְּטֵלָנֵי אִיכָּא בְּשׁוּקָא,** וּמִתַּרְץ בָּזֶה קֻשְׁיַת הַפְּרִישָׁה (סק״ד): (יט) **פְּרִי חָדָשׁ** (סי׳ תצו דיני מנהגי איסור אות טז), **וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז** (סי״ד), **וְכֵן מִשְׁמַע** בְּיוֹרֶה דֵּעָה סוֹף סִימָן קי״ב בַּהֶגֵּ״ה (סט״ו): **ה (כ) גְּמָרָא** (נה:) **לְפָרוּשׁ** הָרַמְבַּ״ם (יום טוב פ״ח הי״ט):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בִּלְבַד הֵם שֶׁמַּתְחִילִים בָּהֶם [ל]בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, וְעוֹשִׂין עַד חֲצוֹת, (כו) וְאֵלּוּ הֵם, (יג) הַחַיָּטִים וְהַסַּפָּרִים וְהַכּוֹבְסִים, אֲבָל שְׁאָר אֻמָּנִיּוֹת, אִם הִתְחִיל בָּהֶם (כז) קֹדֶם אַרְבָּעָה עָשָׂר הוּא שֶׁיִּגְמֹר עַד חֲצוֹת. הַגָּהָה: וְיֵשׁ מְקִלִּין לוֹמַר שֶׁשְּׁלֹשָׁה אֻמָּנִיּוֹת הַנִּזְכָּרִים, מַתְחִילִין וְעוֹשִׂין עַד חֲצוֹת (כח) אֲפִלּוּ בִּמְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, (כט) וְאִם הִתְחִיל (ל) מִבְּעוֹד יוֹם (לא) בְּשְׁאָר אֻמָּנוּת וְהִיא לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד, (לב) עוֹשִׂין עַד חֲצוֹת, וְהָכִי נָהוּג (טור בשם הרא"ש פ"ד סי' ח):

ו (לג) מוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִים לְתַרְנְגוֹלִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, [מ]דְּהַיְנוּ (יג) לְתַקֵּן מָקוֹם שֶׁעוֹמְדוּ הַתַּרְנְגוֹלִים וְהַתַּרְנְגוֹלוֹת: ז [נ]תַּרְנְגֹלֶת שֶׁיָּשְׁבָה עַל הַבֵּיצִים (לד) שִׁלְשָׁה יָמִים אוֹ יוֹתֵר (לה) וּמֵתָה, מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ כְּדֵי (לו) שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ הַבֵּיצִים: ח [ס]גּוֹרְפִין (פְּרוּשׁ מוֹצִיאִין בְּמַגְרֵפָה, וְהוּא כְּלִי מֵיְחָד לְכָךְ) זֶבֶל (לז) מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה: ט * [ע]הַזֶּבֶל שֶׁבַּחֲצֵר, לֹא יוֹצִיאֶנּוּ אֶלָּא יְסַלְּקֶנּוּ לְצְדָדִים, וְאִם נִתְרַבֶּה בֶּחָצֵר, יוֹצִיאֶנּוּ (יד) לָאַשְׁפָּה:

י [פ]מוֹלִיכִים וּמְבִיאִים כֵּלִים מִבֵּית הָאֻמָּן כָּל הַיּוֹם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד. הַגָּהָה: וְנָהֲגוּ (לח) שֶׁלֹּא

(טו) לְהַקִּיז דָּם בְּשׁוּם עֶרֶב יוֹם טוֹב, וְאֵין לְשַׁנּוֹת (כל בו (סי' נח) בשם [ר"ם, ר]מהר"י וויל (מ"ר דינין והל' סי' יט)):

ל טור בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם בְּסוֹף הִלְכוֹת יוֹם טוֹב (פ"ח הי"ט). מ מִשְׁנָה שָׁם וּבְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם בְּסוֹף הִלְכוֹת יוֹם טוֹב (שם הכ"א) לְפִי גִּרְסָתוֹ, כְּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקל"ו (ד"ה ומיהו). נ שָׁם בְּרַמְבַּ"ם לְפִי פֵּרוּשׁוֹ שָׁם בַּגְּמָרָא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף שָׁם. ס מִשְׁנָה שָׁם. ע בְּרַיְיתָא שָׁם וּכְדִמְפָרֵשׁ לֵהּ רַבָּא. פ מִשְׁנָה שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּרִגְיל בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם כו׳. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר״ס לְעִנְיַן נְטִילַת צִפָּרְנַיִם בְּעֶרֶב שַׁבָּת בְּחֹל הַמּוֹעֵד, שָׁכָתַבְתִּי שָׁם [תְּשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה (ח״ב סי׳ נז)], וְהוּבָא גַּם כֵּן בְּקִצּוּר לְקַמָּן בְּבֵאוּר הֵיטֵב סִימָן תקל״ב (סק״א), וּבְשָׁבוּת יַעֲקֹב סִימָן הַנ״ל הַשִּׁיג עָלָיו וְכָתַב דְּאֵין דּוֹמֶה לִטְבִילָה, דְּלֵיכָּא מִצְוָה כָּלָל הַאי בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְגַם חֲצִיצָה לְעִנְיַן נְטִילַת יָדַיִם לֵיכָּא, דְּאֵין מַקְפִּידִין כָּל כָּךְ בְּצוֹאָה קַצַּת שֶׁבֵּין הַצִּפָּרְנַיִם מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וּכְלָאו הָכִי יֵשׁ מִקִּלִּין לְעִנְיַן נְטִילַת יָדַיִם כו׳, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁאִשָּׁה לְטֹלֶם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם אִי אֶפְשָׁר מִכָּל מָקוֹם אִשָּׁה לְטֹל בְּיָדָיו אוֹ בְּשִׁנַּיִו, דְּהָאי גַּוְנָא אַף בְּחֹל הַמּוֹעֵד נִרְאֶה דְּשָׁרִי. מִכָּל מָקוֹם בִּטְבִילַת מִצְוָה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְעַיֵּן סִימָן תקל״ב (ס״א). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה דְּלְעִנְיַן צוֹאָה תַּחַת הַצִּפָּרְנַיִם, מֻחְמֶּצֶת קְפִידָא לְנִטִּילַת יָדַיִם יְכוֹל לְנַקֵּר הַצוֹאָה

בְּאֵר הַיטֵב

עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּחִבּוּרִי מִנְהַג מְדִינָה כִּי שָׁם יָבֹא אִישׁ אִישׁ עַל מְקוֹמוֹ]. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּאֹרַךְ: ה (יג) הַחַיָּטִים. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁגַּם הָרַצְעָנִין בִּכְלַל הַג׳ אֻמָּנִיּוֹת, [מְשׁוּם דְּאִשְׁתְּכַח הַתֵּר לָזֶה בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד]. חק יַעֲקֹב (סק״י), עַיֵּן שָׁם: ו (יג) לְתַקֵּן. מַשְׁמַע אֲבָל לְהוֹשִׁיב בִּתְחִלָּה עַל הַבֵּיצִים אָסוּר, כֵּן כָּתְבוּ הַשַּׁ״ז (סק״ה) וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יד), אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁהוּא בְּעִנְיַן שֶׁנּוֹזְקִ בְּפָעִיף שֶׁאַחַר זֶה. אֲכָל לְדַעַת רַשׁ״י (נה: ד״ה מתני׳ מושיבין) מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהוֹשִׁיב עַל הַבֵּיצִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב סוֹף פֶּרֶק מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ (פ״ד מ״ז), וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשׁ דְּמֻתָּר לְהוֹשִׁיב עַל הַבֵּיצִים לְכַתְּחִלָּה. וְעַיֵּן בְּטוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו בשם) דְּכָל הָנֵי דְּשָׁרֵי, שָׁרֵי כָּל הַיּוֹם אֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת, וְכֵן אֲפִלּוּ בִּמְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כָּל הַיּוֹם, מֻתָּר לְהַתְחִיל בִּמְלָאכוֹת אֵלּוּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. וְעַיֵּן סִימָן תקל״ו (ס״ו): ט (יד) לָאַשְׁפָּה. עַיֵּן סִימָן תקל״ה סָעִיף ג׳, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּאַרְבָּעָה עָשָׂר קַל מֵחֹל הַמּוֹעֵד. עַיֵּן חק יַעֲקֹב (ס״ק יד): י (טו) לְהַקִּיז. דְּאִיתָא סוֹף פֶּרֶק י״ח דְּשַׁבָּת דִּבְעֶרֶב שַׁבּוּעוֹת נָפִיק זִיקָא דְּשַׁמְּיָה טָבְחֵי, וְאִי לָאו דְּקָבְלִי יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא הֲוֵי טָבַח לְהוּ לְבִשְׂרַיְיהוּ וּלְדַמַּיְיהוּ, וְנָזְרוּ רַבָּנָן עַל כָּל עֶרֶב יוֹם טוֹב מִשּׁוּם עֶרֶב שַׁבּוּעוֹת. שְׁרֵעְפְּפִי״ן שֶׁאָנוּ קוֹרִין קַע״פ וְעַצִּי״ן, מֻהֲרִי״ל (חי׳ דינין והל׳ סי׳ יט) אוֹסֵר, וּמֻהֲרִי״ל (הוא״ד בהגהות מנהגים הל׳ חג הסוכות אות רטז) מַתִּיר, בְּלָבַד בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין. וּבְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח הַכֹּל שָׁרֵי דְּאֵינוֹ רָגִל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מַשָּׂה מֹשֶׁה (סי׳ תתקסה). וּבַלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו יוֹם טוֹב נִרְאֶה לִי דְּמֻתָּר לְהַקִּיז דָּם, חוּץ מִלֵּיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז). וְכָתַב הַחק יַעֲקֹב (ס״ק טז), וְנִרְאֶה לִי דְּעַל כָּל פָּנִים בְּעֶרֶב שַׁבּוּעוֹת יֵשׁ לְהַחְמִיר עִם קַע״פ וְעַצִּי״ן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשְׁאָר עֶרֶב יוֹם טוֹב דְּהוּא רַק גְּזֵרָה בְּעָלְמָא מִשּׁוּם עֶרֶב שַׁבּוּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. אֵין אוֹמְרִים מִזְמוֹר

בֵּאוּר הַלָּכָה

וְכִדּוֹמֶה נָהֲגוּ בְּכָל קְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, דְּאִי לָאו הָכִי הִיא גַּם הִיא בְּעַצְמָהּ נִטְפָּלָת לַעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ, נָהֲגוּ. וְעַיֵּן עוֹד פְּרָטֵי דִּינִים הַרְבֵּה בָּזֶה בְּקִצּוּר חָדָשׁ וּבְחַיֵּי אָדָם בְּכְלָל קכ״ז:

ט * הַזֶּבֶל שֶׁבַּחֲצֵר לֹא יוֹצִיאֶנּוּ וְכוּ׳. עַיֵּן שֵׁיךְ. דִּין זֶה רַק בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר [וְאַפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת] מוּצִיאִין לָאַשְׁפָּה בְּכָל גְּוָנַי, וּלְפִי דִּבְרֵיהֶם גַּם לְהַרְבּוֹת חֲנֻנָאל (נה: ד״ה מתני׳ גורסין) שֶׁגָּרִיס בְּגְמָרָא בְּגִרְסָתָנוּ דִּינָא הָכִי. וְדַע דְּמִירוּשַׁלְמִי (פ״ד ה״ח) מוּכָח דְּמִן הֶחָרֶשׁ בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהוֹצִיאוֹ לָאַשְׁפָּה, וְהוּבָא דְּבָרָיו בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שם ד״ה ירושלמי), וּבֵין אִם נֶאֱמַר דְּמִירוּשַׁלְמִי מְיֻרֵי דְּוַקָּא בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אוֹ אֲפִלּוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד; עַל כָּל פָּנִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּוַדַּאי מֻתָּר. וּלְפִי הַנִּרְאֶה נָעֲלָם מֵהַבַּ״ח (ס״ו) דִּבְרֵי הִירוּשַׁלְמִי הַלָּז:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת עוֹשִׁין, הַיְנוּ לְגָמֵר מְלָאכוֹת שֶׁהִתְחִיל בָּהֶן מִקֹּדֶם, אוֹ דְּמֵירֵי בְּשֶׁלֹּשׁ אֻמָּנִיּוֹת, וּכְדִמְסַיֵּם: (כו) וְאֵלּוּ הֵן הַחַיָּטִים וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (כז) אִם הֵן לְצָרְךְ יוֹם טוֹב. וְלֹא הֻקְּלוּ אֶלָּא בְּאֵלּוּ (כח) מִפְּנֵי שֶׁהָעָם צְרִיכִים לָהֶם הַרְבֵּה: (כז) קֹדֶם וְכוּ׳. וְהוּא שֶׁעוֹשֶׂה (כג) אוֹתָן לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד: (כח) אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ מִפְּנֵי (כד) שֶׁהֵן צְרָךְ גָּדוֹל לַמּוֹעֵד: (כט) וְאִם הִתְחִיל וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וּבְשְׁאָר אֻמָּנוּת לְהַתְחִיל אָסוּר. בְּכָל גַּוְנַי, כֵּיוָן שֶׁהוּא מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, אֶלָּא דְּאִם הִתְחִיל קֹדֶם יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר, מֻתָּר לִגְמֹר אִם הוּא לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד. וְכָל זֶה בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, (כה) מֻתָּר בֵּין לְהַתְחִיל בְּכָל הַמְּלָאכוֹת בֵּין לִגְמֹר, לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד וְשֶׁלֹּא לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד: (ל) מִבְּעוֹד יוֹם. הַיְנוּ (כו) קֹדֶם הֶנֵּץ שֶׁל יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר: (לא) בִּשְׁאָר אֻמָּנוּת. וְרַצְעָנִין הוּא בִּכְלַל שְׁאָר אֻמָּנוּת לְרֹב הַפּוֹסְקִים. וְכָל זֶה לַעֲשׂוֹת מִנְעָלִים חֲדָשִׁים, אֲבָל לְתַקֵּן הַמְקֻרָעִים לְיוֹם טוֹב, לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי לְהַתְחִיל וּלְתַקֵּן עַד חֲצוֹת [אַחֲרוֹנִים]: (לב) עוֹשִׂין עַד חֲצוֹת. וּמִכֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ חֲצוֹת (מ) מֻחָיָּב לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע מְלָאכָה: ו (לג) מוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִין וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, מֻתָּר לְהַתְחִיל וְלַעֲשׂוֹת כָּל אֵלּוּ הַמְּלָאכוֹת [הַמְּזֻכָּרוֹת עַד סוֹף הַסִּימָן] כָּל הַיּוֹם [אַחֲרוֹנִים]: ז (לד) שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ׳. דִּבְשְׁלֹשָׁה יָמִים (כמ) נִפְסָלִין מֵאֲכִילָה לְגַמְרֵי, וְאִיכָּא פְּסִידָא רַבָּה אִם לֹא יוֹשִׁיב אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. אֲבָל קֹדֶם לָכֵן שֶׁעֲדַיִן רְאוּיִין קְצָת לְמִי שֶׁדַּעְתּוֹ יָפָה וְאֵינוֹ אִסְטְנִיס, לֹא מִקִּלִּינַן לְהוֹשִׁיב עֲלֵיהֶם תַּרְנְגֹלֶת: (לה) וּמֵתָה. וְכָל שֶׁכֵּן אִם בֵּרְחָה, (כט) שֶׁמַּחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ: (לו) שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ הַבֵּיצִים. מוּכָח מִזֶּה דְּהוֹשִׁיב לְכַתְּחִלָּה תַּרְנְגֹלֶת עַל בֵּיצִים בְּעֶרֶב פֶּסַח, אָסוּר אַחַר חֲצוֹת. [א]אֲכָל כַּמָּה (נ) פּוֹסְקִים מִקִּלִּין בָּזֶה, וְיֵשׁ לְהָקֵל (נמ) לְעֵת הַצֹּרֶךְ קְצָת, וּלְדָעָה זוֹ אִם מֵתָה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. (נכ) אֲפִלּוּ אִם הָרִאשׁוֹנָה לֹא יָשְׁבָה עֲלֵיהֶן שְׁלֹשָׁה יָמִים: ח (לו) מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה. וּמִשְׁלִיכִין אוֹתוֹ לַחוּץ לָאַשְׁפָּה. וְעַיֵּן בַּבַּ״ח (ס״ו) דְּדַעְתּוֹ דְּדַוְקָא כְּשֶׁעוֹמֶדֶת הַבְּהֵמָה בֶּחָצֵר, [ב]אֲבָל כְּשֶׁעוֹמֶדֶת בָּרֶפֶת, אֵין מַתָּר רַק לְסַלֵּק לְצְדָדִין: י (לח) שֶׁלֹּא לְהַקִּיז. דִּבְעֶרֶב שַׁבּוּעוֹת יָצָא שֵׁד דִּשְׁמוֹ טָבוּחַ, וְאִלּוּ לֹא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה הָיוּ טָבַח לְהוּ לְבִשְׂרֵיהֶן וּלְדָמֵיהֶן, וְנָזְרוּ רַבָּנָן עַל כָּל עֶרֶב יוֹם טוֹב מִשּׁוּם עֶרֶב שַׁבּוּעוֹת. וּשְׁרֵעְפְּפִי״ן שֶׁקּוֹרִין בְּאַנְקְע״ס אוֹ קַע״פ וְעַצִּי״ן יֵשׁ מַתִּירִין, מִלֵּבַד הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, (נג) וְעַל כָּל פָּנִים בְּעֶרֶב שַׁבּוּעוֹת יֵשׁ לְהַחְמִיר. וּבַלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו עֶרֶב יוֹם טוֹב מֻתָּר לְהַקִּיז דָּם, חוּץ מִלֵּיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּה. וְעֶרֶב יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח הַכֹּל מֻתָּר, דְּאֵינוֹ רָגִל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְכָל זֶה כְּשֶׁרוֹצֶה לְהַקִּיז לִבְרִיאוּת, אֲבָל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מה) הַגְּרָ״א: (כג) רַמְבַּ״ם (שם): (כד) גְּמָרָא (שם) לְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם (שם): (מו) מְהָרַמְבַּ״ם (שם) וְעַיֵּן בְּשָׁ״ס שֶׁשְּׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ מְצִינוּ בָּהֶם לְקָעָמִים הַתֵּר אֲפִלּוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד [כְּגוֹן בְּחַיָּט מַעֲשֶׂה חֲדָיוֹט וּבְשְׁאָר דְּבָרִים לָבָא מִפְּדֵינַת הַיָּם עַיֵּן שָׁם], וְכָל שֶׁכֵּן עֶרֶב פֶּסַח דְּקִיל יוֹתֵר: (מז) חק יַעֲקֹב (סק״י) וְהַגְּרָ״ז (סי״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מז) פְּשׁוּט: (מז) כֵּן מוּכָח בְּרָא״ש (פ״ד סי׳ ח):

ז (מח) עַיֵּן בִּגְמָרָא (נה:): (מט) גְּמָרָא (שם): (נ) רַשׁ״י (נה: ד״ה מושיבין) וְרֹא״ש (פ״ד סי׳ ט) וְרַ״ן (יח. ד״ה מושיבין) וְהַטּוּר וּמַהֲרַ״ם חֶלְאָוָה (פ״ד במסקנא דפרקין), וְכֵן הָעָתִיק הַלְּבוּשׁ (ס״ו) לְדִינָא: (נא) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) וּמְבִיאוֹ הַחַיֵּי אָדָם (כלל קכט ס״ה): (נב) בַּ״ח (ס״ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד): י (נג) חק יַעֲקֹב (ס״ק טז) וְחַיֵּי אָדָם (כלל עט ס״ב):

לִיקּוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סי״ט) כתב: אסור להושיב התרנגולת על הביצים בתחילה בי״ד אחר חצות כדי לגדל אפרוחים. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״כ) כתב שמשליכין את הזבל מחוץ לרפת, ואפילו הרפת גדולה והזבל מעט ויכול לסלק לצדדין בתוך הרפת אעפ״כ רשאי להוציא מחוץ לרפת, מפני שהרפת ניוולה קשה [וכן כתב הביה״ל (ד״ה הזבל) בשם הירושלמי].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah